

**concerto
BUDAPEST**
zene szenvedéllyel

HEINZ HOLLIGER © Priska Ketterer

HEINZ HOLLIGER ÉS A CONCERTO BUDAPEST

2020. FEBRUÁR 15. és 16. 19.30

ZENEAKADÉMIA
Nagyterem

VERESS SÁNDOR

Divertimento

1. Ouverture, 2. Andante, 3. Serenata, 4. Pastorale, 5. Minuetto, 6. Finale

MENDELSSOHN

I. [g-moll] zongoraverseny, op. 25

1. *Molto allegro con fuoco*, 2. *Andante*, 3. *Presto - Molto allegro vivace*

Közreműködik: **Ránki Fülöp** zongora

- szünet -

WEBER

Konzertstück, op. 79

Közreműködik: **Érdi Tamás** zongora

SCHUMANN

II. [C-dúr] szimfónia, op. 61

1. *Sostenuto assai - Allegro, ma non troppo*, 2. *Scherzo: Allegro vivace*,
3. *Adagio espressivo*, 4. *Allegro molto vivace*

Concerto Budapest

Vezényel: **Heinz Holliger**

Várjon Dénes betegsége miatt a koncert szolistaí

Ránki Fülöp és Érdi Tamás zongoraművészek.

CONCERTO BUDAPEST

Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagyívű műsorszerkesztésével elkötelezetten képviseli a progresszív és sokszínű, egyedülálló repertoárt, mely a közkedvelt mesterművektől a legújabb, 21. századi kortárs darabokig terjed. Művészeti igazgatója 2007 óta a több mint 70 nemzetközi díjjal kitüntetett, Liszt-díjas, érdemes művész, Keller András, a Keller Quartet alapítója.

RÁNKI FÜLÖP

A huszonnégy esztendőös zongoraművész, Klukon Edit és Ránki Dezső fia, immár jó ideje a saját jogán markáns szereplője a hazai koncertéletnek, noha csak 2018-ban végezte el a zeneakadémiai mesterképzést. A zongorista, aki nemrég Liszt Ferenc Transzcendens etűdjeinek teljes sorozatát adta elő hatalmas sikerű koncerten, a Műpa és a Zeneakadémia nagytermének rendszeres fellépője, de szerepelt már Bécsben és Rómában, Japán és francia fesztiválon egyaránt. „Szerintem a legfontosabb az, hogy a befogadók valamilyen megváltozott, lehetőleg kitisztult lelkiállapottal távozzanak a koncertről” – fogalmazott egy interjújában a Junior Prima-díjas művész, aki a világsztárság helyett inkább az elmélyült munka fáradtságát és örömét választja.

ÉRDI TAMÁS

„Sokkal érzékenyebben nyúl a billentyűkhöz, mint a látó emberek. Úgy hiszem, hogy a játékában bizonyos dinamikai tartományokban olyan érzékenység van jelen, ami nálunk természetesen nem lehetséges... egy olyan új világot, dimenziót nyit meg, amit más nem.” Kocsis Zoltán méltatta e szavakkal Érdi Tamást, aki egy hibás inkubátor készülék következtében veszítette el a látását. 15 évesen aratta első nagy sikerét a Budapesti Tavasz Fesztiválon, ahol Mozart zongoraversenyét játszotta. A zongoraművész a hazai és nemzetközi koncertélet állandó szereplője, többek között a Carnegie Hall, a Lincoln Center és a Barbican Center visszatérő művésze. A személyét körülölelő közszeretet mértékét jól jelzi, hogy 2010-ben Prima Primissima-díjjal, 2012-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével, 2019-ben Liszt-díjjal tüntették ki.

HEINZ HOLLIGER

Heinz Holliger kétségkívül a ma élő egyik legjelentősebb, legsokoldalúbb és legnagyobb hatású zeneszerző és előadóművész. A svájci származású művész egyik legfontosabb mesterének tartja Veress Sándort, de tanult Pierre Bouleztól is. Rengeteget tett az oboairodalom bővítéséért, korábban ismeretlen hangzásokat hívott elő a hangszeréből, és játékaival rengeteg meghatározó komponistát inspirált. Igazi polihisztor, akinek elképesztő zenetörténeti műveltsége és kizugárzása zenésztársaira épp olyan nagy hatással van, mint közönségére. Holliger karmesterként évek óta a világ vezető zenekaraival, köztük a Berlini Filharmonikusokkal, az amszterdami Concertgebouw Zenekarával, a Londoni Filharmonikusokkal és a Bécsi Filharmonikusokkal dolgozik együtt rendszeresen.

VERESS Sándor Divertimento

Veress Sándor nevét nemcsak művei miatt érdemes megjegyeznünk, hanem azért is, mert szinte az összes világhírű magyar zeneszerzővel közeli kapcsolata volt: Kodály és Bartók tanárai voltak a Zeneakadémián, s az utóbbi komponista mellett dolgozott a Magyar Tudományos Akadémián is. Később a zeneszerzés tanszak vezetője lett alma materében, így tanította Ligetit és Kurtágot. A háború után Svájcba menekült, így került kapcsolatba Heinz Holligerrel, aki a berni konzervatóriumban volt tanítványa. Veress zeneszerzői munkásságát a népzene hatása és a klasszikus formák iránti vonzódás kettőssége jellemzi, amely megfigyelhető 1935-ben, vagyis Bartók azonos című műve előtt írt *Divertimentó*jában is. A művet hegedű szólószonátájával egy időben írta, majd 1936-ban mutatta be a Ferencsik János vezette Magyar Állami Hangversenyzenekar. A darab eredeti kézírata elveszett, így nem tudni, de valószínű, hogy valamelyest átírta művét Veress az 1937-es angol bemutatóra; a most hallható változat a komponista édesanyja, Méhely Mária kézírásával maradt fenn.

Felix MENDELSSOHN-BARTHOLDY

I. (g-moll) zongoraverseny, op. 25

„Egy csoda, egy csoda” – így kiáltott fel Mendelssohn az anekdota szerint, mikor Liszt a párizsi Erard szalonban első látásra tökéletesen lejátszotta nem sokkal korábban komponált g-moll zongoraversenyét. A concerto bár elsőként szerepel Mendelssohn műjegyzékében, valójában már korábban is alkotott ebben a műfajban – e műveket fiatalkori, tanulodaraboknak tekinthette a komponista, igaz, „első” zongoraversenye írásakor sem volt több huszonnégy évesnél. A művet itáliai utazása után, Münchenben fejezte be, s a bemutatón maga játszotta a szólist. A dedikáció egy fiatal zongoraművésznőnek, Delphine von Schauroth-nak szól, akivel nem sokkal hazatérte után ismerkedett meg, s feltehetően szakmai vonzalomnál több fűzte hozzá. A concerto tételei – ahogy az Mendelssohn más műveiben, például *Hegedűverseny*ében is megfigyelhető – szervesen összetartoznak: a viharos első tétel végén egy zenekari fanfár után a zongora szólója vezet át minket az Andante E-dúrjába. E fanfárok visszhangját halljuk a harmadik, rondó formájú tétel elején is, amelyben később felbukkan az első tétel második témája is; önfeledt, virtuóz G-dúrban ér véget a mű.

Carl Maria von WEBER Konzertstück, op. 79

Bár korábban is írtak programot egyes darabokhoz, tételekhez, a romantikában született meg az a programzene, amelyben a történet és a zene szétválaszthatatlanok, egymás nélkül nem létezhetnek. A legelső ilyen darabként mindenki Berlioz *Fantasztikus szimfóniáját* szokta emlegetni, pedig tulajdonképpen ugyanaz az elv megtalálható egy csaknem tíz évvel korábbi műben is: Weber egytétéles, szólózongorát alkalmazó *Koncertstückjében*. A zeneszerző két zongoraversenye után ezt a darabot is eredetileg concertónak szánta, de végül egy négy részből álló, egytétéles művet írt *A bűvös vadásszal* egy időben. Híres operája premierének napján fejezte be a *Koncertstücköt*, s még aznap reggel elő is adta feleségének és egy tanítványának kommentálva művét a programmal is. Az első, Larghetto részben egy nemes hölgy bámul ki ablakán vágyakozva lovagja után, aki a keresztes háborúba ment el harcolni. A következő, Allegro passionato szakaszban a hölgy elképzei, hogy sebzetten fekszik férje, s a gondolatra elájul (közben a hallgató felfedezheti Beethoven *Les Adieux szonátájának* egy részletét is), ám ekkor megszólal egy távoli trombita, s valami megcsillan a messzeségben. A Tempo di marcia részben a hölgy látja közeledni a sereget, köztük férjével, akinek karjába veti magát, végül a Presto giocosó szerelmüket és boldogságukat ünnepli.

Robert SCHUMANN II. (C-dúr) szimfónia, op. 61

Beethoven kilenc szimfóniája után igaz időlegesen, de mintha leáldozott volna a szimfónia műfajának: a 19. századi zeneszerzők inkább más műveket írtak, s ha meg is próbálkoztak ezzel a műfajjal, sokszor alternatív megoldásokkal rukkoltak elő, így született meg például a szimfonikus költemény. Schumann *II. szimfóniája* ugyan formáját tekintve hagyományos, mégis ízig-vérig romantikus mű. Az új utak keresése már a szimfónia kezdetén megnyilvánul: a klasszikában kezdődhetett egy szimfónia lassú bevezetéssel, vagy rögtön gyors Allegróval, itt viszont egy fanfárt hallunk. Ugyanezzel a „Szezám tárulj” gesztussal kezdte „Nagy” *C-dúr szimfóniáját* Schubert, amelynek hangneme is megegyezik Schumann művével. Ebben az esetben semmiképpen sem beszélhetünk véletlenről, hiszen közvetlenül új művének felvázolása előtt halotta Schumann a bécsi zeneszerző szimfóniájának posztumusz bemutatóját,

amely nagy hatást gyakorolt rá. Nem sokkal később írta Mendelssohnnek, hogy „Egy ideje nagyon dobol és trombitál bennem valami (C-trombitákon). Nem tudom, mi lesz ebből.” – nem nehéz kihallanunk ezt az első tételből. A viharos, két trióval is rendelkező Scherzo dallamát rögtön megjegyzi a hallgató, s erősen érződik benne a komponista Bach zenéje iránti rajongása. A harmadik, szívfájdítóan lírai tételt egy kicsattanó boldogságot közvetítő zárótétel követi, melynek utolsó szakaszában megjelenik egy zenei szerelmeslevél is Beethoven *A távoli kedveshez* című dalciklusából vett idézet formájában.

Szöveg: Könyves-Tóth Zsuzsanna

2020. február 22. 19.30 | BMC

SÁRY 80

A Ligeti Ensemble hangversenye

Sáry László 80. születésnapja tiszteletére

Balog József, Csalog Gábor zongora

Sáry László zongora, fütty

Szent Efrém Kórus (művészeti vezető: Bubnó Tamás)

Amadinda Ütőegyüttes

Schlanger Tamás ütőhangszerek

Ligeti Ensemble

Vezényel: Rácz Zoltán

2020. MÁRCIUS 12. 19.30 | PESTI VIGADÓ

MAGYAR KINCSEK A MUZSIKÁS EGYÜTTESSEL

Muzsikás Együttes, Petrás Mária ének, Szalai András cimbalom,

Lányi György dudu, doromb, Juhász Zoltán erdélyi furulya, tilinkó,

Németh András tekerő

Concerto Budapest

Vezényel: Keller András

2020. MÁRCIUS 25. 19.30 | Müpa

BRAHMS, DEBUSSY, BARTÓK és ANNA VINNITSKAYA

Anna Vinnitskaya zongora

Vezényel: Keller András

Mozart nap

2020. március 1.
vasárnap 11.00-22.00
Zeneakadémia

1 nap
10 koncert
több mint 25 mű

Közreműködnek többek között:
Baráth Emőke, Ránki Dezső, Szűcs Máté,
Takács-Nagy Gábor, Keller Quartet,
Concerto Budapest

concerto
BUDAPEST
zene szenedélllyel

mozartnap.hu

2020. FEBRUÁR 15. SZOMBAT 22.00

ZENEAKADÉMIA

Premier

HEINZ HOLLIGER

VERESS SÁNDOR *Republica nyitány*

DEBUSSY *Trois Poèmes de Mallarmé* (Heinz Holliger hangszerelése)

Közreműködik: **Brassói-Jőrös Andrea** szoprán, **Concerto Budapest**

Vezényel: **Heinz Holliger**

A Concerto Budapest PREMIER sorozata egy-egy koncert után 22.00 órai kezdéssel korábban soha nem hallott vagy itthon kuriózumnak számító műveket mutat be. A késő esti koncert után a közönség kötetlen beszélgetésen ismerheti meg alaposabban az aktuális művet és alkotóját.

A koncert után Claudio Veress, Heinz Holliger részvételével és Fazekas Gergely zenetörténész vezetésével közös beszélgetésre várjuk az érdeklődőket.

VERESS Sándor *Republica nyitány*

1948 februárjában közölte a *Szabad Nép* folyóirat Zsdanov szovjet párttag határozatát, amely az elkövetkezendő jó pár évre erősen korlátozta a keleti blokk zenei életét. Zsdanov elvei alapján nemzeti, népi és a klasszikus formákra támaszkodó műveket írhattak ettől kezdve csak a zeneszerzők, s minden olyan művet helytelenítettek, amely a nyugati kapitalizmus hatását, ún. formalizmus jeleit mutatta. E művészi tisztogatás áldozatául esett például Bartók életművének egy része is, s Veress is tiltakozott az új szabályok ellen. Ugyanebben az évben épült ki az MKP vezetésével az egypártrendszer, s vette kezdetét a Rákosi-korszak. Az akkori vezetés – magáénak érezve az 1848-as forradalmat – kérte fel több művésszel együtt Veress, hogy komponáljon művet a centenáriumra. A zeneszerző úgy döntött, Petőfi *Respublika* című versére ír egy tisztán szimfonikus művet, melyben – csendes tiltakozásként a zsdanovi diktátum ellen – olyan formalista eszközökkel él, mint például a fuga.

Claude DEBUSSY Trois Poèmes de Mallarmé (Heinz Holliger hangszerelése)

Mikor 1913-ban megjelent Mallarmé verseinek első összkiadása, Ravel és Debussy is azonnal elkezdett gyűjteményben található szövegekkel dolgozni. Az előbbi zeneszerző azonban gyorsabb volt, s egy barátja révén hamarabb szerezte meg a jogokat a versek megzenésítésére, mint Debussy. Ravel erre még rátett egy lapáttal, igyekezett minél inkább megnehezíteni riválisának a komponálást, ami érthető módon cseppet sem tette boldoggá Debussyt. Stravinskytól tudjuk, hogy 1913-ban a két zeneszerző nem beszélt egymással. A versek mindegyike meglehetősen homályos, tele szimbólumokkal. Az első, *Soupir (Sóhaj)* című költeményben megjelennek a szökökút, a szél és a nap szavak, amelyeket a már-már atonális zenében is felfedezhetünk. A második verssel kapcsolatban Charles Koechlin francia zeneszerző azt mondta „el kell ismernünk, hogy ha a hallgató nem tudja fejből a *Placet futile* humoros és finom szövegét, nem biztos, hogy meg fogja érteni a zenét”. A magyarul *Híváságos kérelem* című versben egy abbé beszél az imádott hölgyhöz, egy „hercegnőhöz”. Debussy zenéje visszanyúl a vers által is sugallt antik és rokokó eszközökhöz, s közben végig megtartja modern hangvételét. Az utolsó, *Éventail* – az eredeti Mallarmé vers szerint *Mallarmé kisasszony legyezője* – című dal egy beteljesületlen vágyakozást ír le. A legyező mintegy kinyíló-becsukódó szárny, jelenik meg zeneileg, s az egész darabot egyfajta feszültség lengi be. A darabot 1914-ben a szerző zongorajátékával és Ninon Vallin szoprán énekesnővel mutatták be. A most hallható verzió Heinz Holliger zenekarra hangszerelt változata.

Brassói-Jőrös Andrea

A kárpátaljai születésű fiatal művésznő zenei tanulmányait szülőföldjén, zongora szakon kezdte el, majd a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola magánének és zongora szakán folytatta, végül pedig a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán 2014-ben szerzett klasszikus énekművész diplomát. Ezt követően felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem opera szakára. Részt vett Nádor Magda, Hamari Júlia és Jevgenyij Nyesztyerenko mesterkurzusain is. A 2010-ben megrendezett Simándy József Nemzetközi Énekversenyen korcsoportjának különdíjában részesült. 2017-ben elnyerte az Arnel Dalverseny megosztott fődíját.

15 and 16 FEBRUARY 2020, 19.30 | LISZT ACADEMY

HEINZ HOLLIGER AND THE CONCERTO BUDAPEST

SÁNDOR VERESS *Divertimento*

MENDELSSOHN *Piano Concerto No. 1 in G minor, Op. 25*

- intermission -

WEBER *Konzertstück, Op. 79*

SCHUMANN *Symphony No. 2 in C major, Op. 61*

Fülöp Ránki, Tamás Érdi piano

Conductor: **Heinz Holliger**

Due to Dénes Várjon's illness, the soloists of the concert are Fülöp Ránki and Tamás Érdi.

"He was an extremely introverted, secretive person [...] he lived the life of a hermit, and he didn't like to talk. [...] Of course, he spoke to me about his own works more than to others because we were in a very close relationship." This is how Heinz Holliger (who although in his eightieth year still works tirelessly) remembered Hungarian-born Sándor Veress, who spent the second half of his life in Switzerland. Holliger opens the concert with a Veress work: the six-movement chamber orchestral *Divertimento* was composed when the Hungarian was under 30. The continuation evokes Mendelssohn and Weber, two masters of the first generation of German romanticism, by the play of two outstanding pianists. "For days my head has been in a whirl of drums and trumpets (trombe in C). I don't know what will come of it." This is from a letter written by Schumann in 1845, and we can discern this motif in the fanfares of the first movement of *Symphony No. 2*. The letter was addressed to Mendelssohn, and just a year later he conducted the world premiere of this symphony designed with self-healing in mind in Leipzig.

15 FEBRUARY 2020, 22.00 | LISZT ACADEMY

PREMIERE

HEINZ HOLLIGER

SÁNDOR VERESS *Republica Overture*

DEBUSSY *Trois Poèmes de Mallarmé*

(orchestrated by Heinz Holliger)

Andrea Brassói-Jőrös soprano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **Heinz Holliger**

"I consider it my great fortune that when I was 14 he started to work with me. [...] We had a very close relationship. Indeed, I received a work from him: the Passacaglia concertante that I learned from him. He attended many performances. I frequently conducted his works; he came to the rehearsals and the concert, and expressed his views of the performance very clearly." In one of his interviews, Heinz Holliger, the perhaps best known and greatest devotee of the art of Sándor Veress, recalled the character of the Hungarian. In this concert, Holliger conducts the 1948 Respublika Overture. The piece was composed for the centenary of the 1848 War of Independence just before the artist emigrated to and settled in Switzerland. In this way, the composer was unable to receive the Kossuth Prize, which was conferred on him partly because of this very work. Debussy's three songs with piano accompaniment was written to the verses of Mallarmé in 1913. The Debussy work is in a 2016 arrangement for orchestra and soprano by Holliger, who is also active as a composer.

**Concerto
BUDAPEST**
született muzsikuskok

www.concertobudapest.hu

